

Pramenná oblast Korunního potoka v Doupovských horách – místo nálezu ohniváčka černočárného. 5. 7. 2020. Foto Přemysl Tájek.

Ohniváček černočárný – nový druh motýla pro Karlovarský kraj

Přemysl Tájek, AOPK ČR, Regionální pracoviště Správa CHKO Slavkovský les

Rozšíření organismů není stálé a v průběhu času se mění. Změny obvykle nebývají plynulé a postupné, jak by se mohlo na první pohled zdát samozřejmě, ale probíhají často poměrně náhle v jakýchsi vlnách či přímo skocích. I přesto však bývá poměrně obtížné spolehlivě určit, kdy přesně k rozšíření druhu na určité území došlo. Důvodů bývá obvykle hned několik – s nově přichozími to organismy obvykle nemají místní přírodovědci příliš zkušeností, nezdědka jde o druhy nenápadné či skrytě žijící a také počáteční hustoty nových kolonistů bývají pochopitelně velmi nízké a tedy i obtížně zjištělné. Následující příběh o ohniváčku černočárném je však výjimkou – jde o druh nápadný a s ohledem na dlouhodobě probíhající projekty mapování motýlů v našem kraji je možnost jeho dosavadního přehlížení málo pravděpodobná.

Ohniváček černočárný (*Lycaena dispar*) je vzhledově velmi atraktivní motýl. Je

eurosibiřským druhem, souvisejí se vyskytuje od jižní Moravy do severního Řecka a odtud na východ přes evropskou část Ruska po Dálný východ. Je znám sice i ze západní Evropy, jeho výskyt je zde ale jen velmi lokální a izolovaný. V minulosti žil na jihu a jihovýchodě Čech, kde vymizel v první polovině 20. století. Na Moravě byl ještě na počátku 20. století považován za velkou vzácnost, omezenou na jih území. Zhruba od poloviny 20. století se začal šířit na sever a pronikl až do Nizkého Jeseníku, severního předhůří Beskyd a Moravské brány. Po roce 2000 osídlil také Ostravsko a další oblasti severní Moravy. V současnosti žije již na celé Moravě s výjimkou vysokých poloh. V Čechách byl znovu nalezen roku 1991, po roce 2000 je doložen jeho pravidelný výskyt v jižních a východních Čechách a v posledních letech byl doložen už i ze severních a středních Čech (web1, Macek et al. 2015). Přestože již osídlil většinu území ČR,

Samec ohniváčka černočárného. Foto David Černoch.

zůstává zatím druhem legislativně chráněným (v kategorii silně ohrožený) a přinejmenším pro nás Západočechy extrémně vzácným, o jehož výskytu v Karlovarském kraji doposud chyběly jakékoliv doklady či záznamy.

S ohledem na masivní expanzi motýla ve střední Evropě se zdálo být nevyhnutelné, že se s tímto nápadným druhem dříve nebo později musíme v našem kraji setkat. Stalo se tak 5. července 2020 v severní části Doupovských hor, v pramenné oblasti Korunního potoka, kde se mi při síťovém mapování motýlů podařilo odchytil a vyfotit jednoho samce. Zajímavá je i nadmořská výška nálezu: 687 m. Naprostá většina nálezů tohoto druhu v ČR totiž pochází z nížin a pahorkatin do 500 m n. m. a záznamy z vyšších poloh jsou vzácné (Macek et al 2015). V Krkonoších a na Šumavě byl však druh ojediněle zjištěn i v nadmořské výšce kolem 750 m a výše položené jsou i nejbližší známé lokality tohoto motýla z východní poloviny Krušných hor (698 m).

Živnou rostlinou housenek ohniváčka černočárného jsou nekyselé širokolisté statné druhy šfoviků, které najdeme hlavně na podmáčených loukách, okrajích vodních toků, ale i na zarostlých polích, dnech lomů a podobně. Motýl mívá obvykle dvě generace, první létá od dubna do června a druhá od července

do září. Samci jsou na lící straně křídel sytě oranžoví, samice matně oranžové s tmavým popraškem a řadou tmavých skvrn. Uvidíte-li ale na našich loukách ohnivě oranžového motýla, ještě nejásejte, může jít o některý z ostatních druhů našich ohniváčků. Nejpodobnějším je ohniváček modroleký (*Lycaena hippothoe*), samci i samice obou druhů se však od sebe dají poměrně jednoduše odlišit podle několika znaků (viz web 1). Ohniváček černočárný navíc bývá o trochu větší a oranžová barva jeho křídel je ještě více ohnivá.

Příčiny posunu areálu druhu nejsou doposud známy. Důležitým faktorem může být probíhající oteplování klimatu, příčin však bude pravděpodobně více – např. zvyšující se podíl zarůstajících a ruderálních ploch s plevelnými druhy šfoviků. Vhodných stanovišť pro výskyt ohniváčka černočárného je v našem kraji rozhodně dostatek a osobně jsem velmi zvědav, jak bude jeho šíření v našem kraji pokračovat. Zda a kde bude druh v budoucnosti zaznamenán, můžete sledovat v Nálezové databázi ochrany přírody. ■

Literatura:

Macek J., Laštůvka Z., Beneš J. et Traxler L. (2015): Motýli a housenky střední Evropy IV. Denní motýli. – Academia, Praha, 539 pp.
web1: www.lepidoptera.cz